

Hvad der det, der gør Als til noget helt særligt, spurgte Alsingergildet og fandt selv 101 svar. De er nu beskrevet i bogen *Pejlemærker*, skrevet på både alsisk og rigsdansk.

Holm: Tilflytterne gør klogt i at holde sig til bogens venstre sider. Indfødte alsingere derimod kan læse bogens højresider, men det er ikke forbudt at smugkigge på modsatte side. For Alsingergildets nye bog om Als er så fyldt med foto, så det vil være en skam ikke at gøre det.

Fredag eftermiddag præsenterede Alsingergildet bogen "*Pejlemærker - 101 beretninger om alsisk historie og natur skrevet på rigsdansk og alsisk*" til et "barselsgilde" på Jollmands Gård i Holm.

Barselsgilde, fordi det har været noget af fødsel at få bogen til verden:

- Vi troede, det ville tage et år. Der gik to år, fortalte Herdis Thomsen, oldemand i gildet.

Pejlemærkerne er ikke bare besøgt og fotograferet. Bidragyderne til bogen har også brugt lang tid på at grave historierne bag stederne frem.

PEJLEMÆRKER

220 sider, 240 fotos. Bogen beskriver en lang række lokaliteter overalt på Als. Alsingergildet sælger bogen via sin egen hjemmeside for 220 kr.

Som altid, når Alsingergildet inviterer, begynder man med en sang. Næmlich "Vort møl" om det alsiske sprog, der er så "skært og klart som e gjeslinge o en pil". Foto: Timo Battefeld

Foto: Timo Battefeld

GPS-mål er med

Alsingergildet har ladet sig inspirere af Karen Blixen, der i et essay fortæller om en gammel onkel. Da en af familiens yngre mænd køber en gård, spørger han ikke til, om jorden er god, men om der er nogen "herligheder". Er der særlige smukke udsigtspunkter, en gravhøj eller et sagn, der knytter sig til stedet?

Da Alsingergildet spurgte sig selv, hvilke herligheder Als har at byde på, stod det hurtigt klart, at der skulle mindst en håndfuld gildebødre og gildesøstre til at beskrive dem. Marianne Nehm, tidligere plejehjemsleder, var blandt dem, der meldte sig:

- Hønekilden i Sønderborg, nævner hun som den største udfordring.

Trods ihærdig arbejde lykkedes det næmlich ikke at finde oprindelsen bag navnet. I stedet har Marianne Nehm beskrevet skrøner, der knytter sig til kildens vand, som dronning Dorothea fik lagt i udhulede træstammer, så det kunne springe på Sønderborg Slot.

Andre pejlemærker beskriver naturskønne områder som løvfrøernes sidste bastion ved Arnkilsøre, en skovridereg eller Vibækgårds kristtjørn. Alle med GPS-mål, så man selv kan finde frem til dem.

Desuden er beskrivelser af historiske fund og steder, kendte som ukendte. F. eks helleristningsstenen, der blev fundet af en pløjemand i Almsted, frugtbarhedsstenen i Nørreskoven, og Grønmarksstenen med et indhugget kors.

Flere års slid er klar til præsentation. De 220 sider er alle skrevet af Alsingergildets egne gildebrødre og søstre.

Foto: Timo Battefeld

Foto: Timo Battefeld

Hverdagens sprog

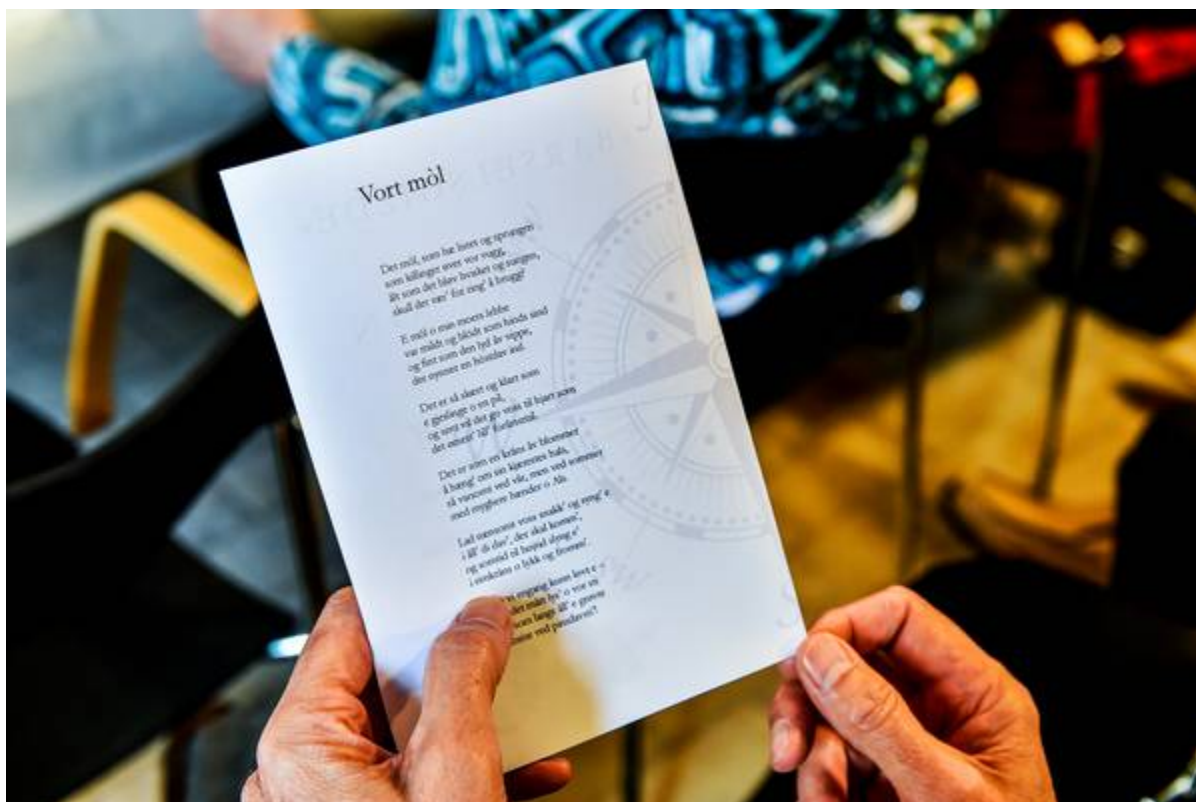
- Selv os, som troede, at vi kendte alle stederne, er blevet overrasket. Vi håber nu, at andre vil bruge bogen til at finde pejlemærkerne, siger Herdis Thomsen.

Men hvorfor en bog på to sprog?

- Vi må nok erkende, at en bog udelukkede på alsisk ikke sælger. Nu har vi i stedet det håb, at bedstemødre, som kan alsisk, vil læse højt over for børnebørnene, røber hun.

For som oldermanden også sagde til bogens præsentationen, har den sønderjyske dialekt, herunder også alsisk, især vist sine overlevelsessevner i hverdags sproget, når generationerne taler sammen.

Og stadig taler omkring 25 procent af befolkningen på Als "e sprochen". Så mon ikke også bogens højresider vil blive læst?

"Vort møl" er sangen om den alsiske dialekt. Foto: Timo Battefeld
Foto: Timo Battefeld